

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudcem Alešem Korejtkem ve věci

žalobce: J. H.,
zastoupený Janem Urbanem, advokátem,
sídlem Purkyňova 101, 563 01 Lanškroun,

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 3. 2022, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 23. 3. 2022, č. j. X, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku nahradit žalobci k rukám jeho zástupce Jana Urbana, advokáta, náklady řízení ve výši 3.146 Kč.

Odůvodnění:

1. Dne 11. 1. 2018 podal žalobce u Okresní správy sociálního zabezpečení Ústí nad Orlicí žádost o vdovecký důchod. Rozhodnutím ze dne 29. 1. 2018, č. j. X, žalovaná podle § 49 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v rozhodném znění (dále též „ZDP“), žalobci od 8. 12. 2017 přiznala vdovecký důchod ve výši 7.833 Kč měsíčně. Nárok

Za správnost vyhotovení:

na vdovecký důchod po uplynutí 1 roku od smrti manželky měl žalobce z důvodu péče o nezaopatřenou dceru M. K., nar. X [§ 50 odst. 2 písm. a), odst. 7 ZDP]. Jelikož dcera žalobce dne 20. 7. 2019 uzavřela manželství, odňala žalovaná (rozhodnutí ze dne 2. 12. 2021, č. j. X) žalobci od 10. 7. 2021 vdovecký důchod, neboť uzavřením manželství dcera žalobce „*přestala být nezaopatřeným dítětem*“, a proto dle žalované není splněna podmínka stanovená § 50 odst. 2 písm. a) ZDP, dle kterého po uplynutí 1 roku od smrti manželky má vdovec nárok na vdovský důchod, jen jestliže pečuje o nezaopatřené dítě.

2. Proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 12. 2021, č. j. X, podal žalobce námitky, v nichž zdůraznil, že jeho dcera je nadále nezaopatřeným dítětem ve smyslu § 20 odst. 4 písm. a) ZDP, jelikož ještě nedosáhla 26. roku věku a soustavně se připravuje na budoucí povolání studiem na Vyšší odborné škole pedagogické a Střední pedagogické škole v Litomyšli. Žalovaná námitky žalobce proti rozhodnutí ze dne 2. 12. 2021, č. j. X, rozhodnutím ze dne 23. 3. 2022, č. j. X, zamítla, aniž by jakkoliv korigovala závěry obsažené v odůvodnění rozhodnutí ze dne 2. 12. 2021, č. j. X. Žalovaná v odůvodnění rozhodnutí ze dne 23. 3. 2022 zopakovala, že dcera žalobce dne 20. 7. 2019 „*přestala být nezaopatřeným dítětem z důvodu uzavření manželství*“, nově zevrubně rozebrala vyživovací povinnost mezi manžely a následně konstatovala, že pokud dcera žalobce „*uzavřela manželství, přestala splňovat podmínku uvedenou v ustanovení § 50 odst. 2 písm. a) ZDP pro trvání nároku na vdovecký důchod*“, a proto námitky žalobce nejsou důvodné.
3. Rozhodnutí žalované ze dne 23. 3. 2022, č. j. X, napadl žalobce žalobou, v níž namítal, že ZDP jasně v § 20 odst. 4 písm. a) stanoví, že za nezaopatřené dítě se pro účely tohoto zákona považuje dítě do skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže se soustavně připravuje na budoucí povolání. Dcera žalobce, o kterou žalobce, jak zdůraznil, pečuje, dosud nedosáhla 26. roku věku a soustavně se připravuje na budoucí povolání, a proto je nepochybně nezaopatřeným dítětem ve smyslu § 20 odst. 4 písm. a) ZDP bez ohledu na to, že dne 20. 7. 2019 uzavřela manželství. Ustanovení občanského zákoníku upravující vyživovací povinnost mezi manžely nemají na tento závěr žádný vliv. Vzhledem k tomu, že dle § 50 odst. 2 písm. a) ZDP ve spojení s § 50 odst. 7 ZDP má vdovec nárok na tzv. prodloužený vdovecký důchod, pokud pečuje o nezaopatřené dítě, byl mu vdovecký důchod odebrán v rozporu se zákonem, a proto by měl soud žalobou napadené rozhodnutí zrušit a věc žalované vrátit k dalšímu řízení.
4. Žalovaná ve vyjádření k žalobě kupodivu (kupodivu proto, že z odůvodnění rozhodnutí ze dne 2. 12. 2021, č. j. X, a ze dne 23. 3. 2022, č. j. X, plyne, že žalovaná vdovecký důchod žalobci odňala proto, že uzavřením manželství dcera žalobce „*přestala být nezaopatřeným dítětem*“) uvedla, že „*nesporuje skutečnost, že dcera žalobce je nezaopatřeným dítětem*“ ve smyslu § 20 odst. 4 písm. a) ZDP, nově však uvedla, že žalobci odňala vdovecký důchod proto, že žalobce poté, co jeho dcera uzavřela manželství, „*přestal o dceru fakticky pečovat*“. Žaloba je proto dle žalované nedůvodná a měla by být zamítnuta.
5. Soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále též „s. ř. s.“) žalobou napadené rozhodnutí [přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.)] a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
6. Podle § 49 odst. 1 ZDP ve spojení s § 49 odst. 2 ZDP má vdovec nárok na vdovecký důchod po manželce, která

- a) byla poživatelkou starobního nebo invalidního důchodu, nebo
 - b) splnila ke dni smrti podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod stanovené v § 29 nebo § 31 odst. 1 anebo zemřela následkem pracovního úrazu.
7. Podle § 50 odst. 1 ZDP náleží vdovecký důchod po dobu jednoho roku od smrti manželky. Podle § 50 odst. 2 a 7 ZDP po uplynutí doby uvedené v odstavci 1 má vdovec nárok na vdovecký důchod, jestliže
- a) pečuje o nezaopatřené dítě,
 - b) pečuje o dítě, které je závislé na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost),
 - c) pečuje o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela, který s ním žije v domácnosti a je závislý na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost),
 - d) je invalidní ve třetím stupni, nebo
 - e) dosáhl alespoň věku o 4 roky nižšího, než činí důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.
8. Podle § 20 odst. 4 písm. a) ZDP se za nezaopatřené dítě pro účely tohoto zákona považuje dítě do skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže se soustavně připravuje na budoucí povolání (§ 21 až 23). Podle § 21 odst. 1 písm. a) ZDP se za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání pro účely tohoto zákona považuje mimo jiné studium na středních a vysokých školách v České republice.
9. Mezi účastníky není sporné, že dcera žalobce M. K., nar. X, dosud nedosáhla 26. roku věku a soustavně se připravuje na budoucí povolání studiem na Vyšší odborné škole pedagogické a Střední pedagogické škole v X. Není tedy pochyb o tom, že dcera žalobce je pro účely ZDP nezaopatřeným dítětem, což výslovně potvrdila i žalovaná ve vyjádření k žalobě. Fakt, že M. K. uzavřela dne 20. 7. 2019 manželství, je z pohledu § 20 odst. 4 písm. a) ZDP irelevantní. Důvod, o němž žalovaná opřela výrok žalobou napadeného rozhodnutí (dle žalované dcera žalobce dne 20. 7. 2019 „*přestala být nezaopatřeným dítětem z důvodu uzavření manželství*“), tedy zjevně nemůže obstát. Soud souhlasí s žalovanou, že nárok na vdovecký důchod není podmíněn pouze nezaopatřeností dítěte ve smyslu § 20 odst. 4 písm. a) ZDP, ale i faktickou péčí vdovce o něj. Nicméně tvrzení, že žalobce v den, kdy jeho dcera uzavřela manželství, „*o dceru fakticky přestal pečovat*“, nebylo obsaženo v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí ani v odůvodnění rozhodnutí prvostupňového, objevilo se poprvé až ve vyjádření žalované k žalobě, a proto k němu soud nemůže přihlížet. Za rozhodovací důvod totiž nelze považovat tezi, která v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí vůbec nebyla obsažena. Jinými slovy řečeno argumenty uvedené ve vyjádření k žalobě měly zaznít v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, a proto na takové dodatečné odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí nemůže být brán zřetel (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2004, č. j. 3 As 51/2003 - 58, ze dne 27. 6. 2011, č. j. 4 As 21/2011 - 60, či ze dne 24. 10. 2013, č. j. 5 As 17/2013 - 25).

10. Soud tedy uzavírá, že základní žalobní námitka byla důvodná, a proto žalobou napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil (výrok I). Rozhodl přitom bez jednání, když zákonem stanovené podmínky pro takový postup byly splněny (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).
11. O náhradě nákladů řízení rozhodl (výrok II) soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. a procesně neúspěšné žalované uložil povinnost nahradit procesně úspěšnému žalobci náklady řízení tvořené
 - a) odměnou advokáta za 2 úkony právní služby [převzetí a příprava zastoupení, písemné podání ve věci samé] dle § 7 bodu 3. ve spojení s § 9 odst. 2 vyhl. č. 177/1996 Sb. ve výši 2.000 Kč (2 x 1.000 Kč),
 - b) paušální náhradou hotových výdajů advokáta (dle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb.) spojených s 2 úkony právní služby (2 x 300 Kč).
12. Odměnu a paušální náhradu hotových výdajů advokáta je nutno navýšit o daň z přidané hodnoty (21 %), neboť advokát žalobce je plátcem této daně (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celkem 3.146 Kč.
13. Platební místo („k rukám zástupce žalobce“) bylo určeno v souladu s § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s., přiměřená lhůta ke splnění povinnosti uložené výrokem II pak v souladu s § 160 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.

Poučení:

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 12. srpna 2022

Aleš Korejtko, v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení: